

Κώστας Παπαδάκης

Αξίζει κάποιες φορές να βρίσκεται κανείς στην ψυχολογική ετοιμότητα και την οικονομική κατάσταση, που του επιτρέπει να προτιμήσει ένα ηχηρό όχι από ένα βουβό ναι, ιδίως όταν νοιώθει το ναι τόσο ντροπιαστικό.

Ένα τέτοιο «ναι» εξωθούνται δεκάδες χιλιάδων δικηγόρων και άλλοι αυτοαπασχολούμενοι επιστήμονες να πουν αύριο υποβάλλοντας ηλεκτρονικά την αίτηση για την συμμετοχή στο πρόγραμμα τηλεκατάρτισης voucher με αντίτιμο τα 600 ευρώ, προκειμένου να πάρουν την προκαταβολή των 400 ευρώ την επόμενη εβδομάδα και τα υπόλοιπα χρήματα μετά το πέρας και την πιστοποίηση της κατάρτισης, για την οποία θα απαιτηθεί διδακτικός χρόνος 100 ωρών.

Δεν μου μένει καμιά αμφιβολία, ότι καθένας από αυτούς που θα υποβάλουν την αίτηση το κάνει αναγκαστικά έχοντας πίσω του ένα μήνα χαμένο από βιοποριστική άποψη και την προοπτική να ακολουθήσουν πολλοί άλλοι. Είναι αλήθεια, ότι οι οικονομικές συνέπειες του κορωνοϊού προβλέπονται ανυπολόγιστες. Πρόκειται για ζημιά στην πραγματική οικονομία που θα αφήσει όντως πίσω της καμμένη γη, που φυσικά θα κατανεμηθεί ταξικά όπως όλα τα κέρδη και οι ζημιές του οικονομικού κύκλου, θα εκμηδενίσει την όποια εισοδηματική ανάκτηση επιτεύχθηκε μετά την μνημονιακή κρίση και θα οδηγήσει σε απώλεια θέσεων εργασίας, ανατροπή εργασιακών κεκτημένων και τεράστια οικονομική καταστροφή για τους αυτοαπασχολούμενους.

Αν συνεκτιμηθεί, ότι η παροχή των νομικών υπηρεσιών δεν αποτελεί αυτό που λέμε «είδος πρώτης ανάγκης», φοβάμαι ότι τα δικηγορικά γραφεία, τουλάχιστον αυτά που εξυπηρετούν τα χαμηλότερα λαϊκά στρώματα, την εργατική τάξη και τον λαό θα αργήσουν πολλούς μήνες για να ανακτήσουν ένα στοιχειώδες βιοποριστικό εισόδημα. Έχουν κάθε δίκιο, λοιπόν, οι περισσότεροι δικηγόροι να νιώθουν ότι είναι παντελώς απροστάτευτοι. Οι δικηγόροι - συνεργάτες βρίσκονται ξαφνικά ακούσια άνεργοι χωρίς αποζημίωση ή οποιαδήποτε άλλη εξασφάλιση ή στην καλύτερη περίπτωση εργάζονται με μειωμένο μισθό εξ αποστάσεως, όταν φυσικά υπάρχει δουλειά για να κάνουν. Οι αυτοαπασχολούμενοι δικηγόροι έχουν από τις 13/3/2020 τα δικαστήρια κλειστά, τους δικαστικούς επιμελητές δίκαια να απεργούν και την απαγόρευση κυκλοφορίας δίπλα στα κλειστά δικαστήρια να απαγορεύει κάθε δυνατότητα επαγγελματικής ενασχόλησης. Οι φορείς που είναι επιφορτισμένοι με την πρόνοια και την προστασία των επαγγελματιών τους δικαιωμάτων, αν όχι εχθρικοί εναντίον τους είναι τουλάχιστον απόντες.

Ευρωπαϊκή Ένωση, κυβέρνηση, ασφαλιστικά ταμεία και δικηγορικοί σύλλογοι είτε δεν θέλουν, είτε αδυνατούν να δώσουν την λύση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ο δικηγορικός πληθυσμός καλείται να ανταποκριθεί στις αιτήσεις για το voucher. Κυβέρνηση και δικηγορικοί σύλλογοι του κλείνουν το μάτι και ουσιαστικά καλούν όσους δεν θέλουν να καταρτιστούν να αρκεστούν στην είσπραξη της προκαταβολής των 400 ευρώ με την διαβεβαίωση ότι κανείς δεν πρόκειται να τους ζητήσει να τους επιστρέψουν.

Λέει η προκήρυξη ότι λαμβάνει ο ωφελούμενος 400 ευρώ πριν την τηλεκατάρτιση και δεν θέτει καν ζήτημα επιστροφής αυτών των χρημάτων αν ο ωφελούμενος δεν την πραγματοποιήσει ! Είναι δηλαδή μια προκήρυξη - fake, απολύτως εικονική, ένα παραθυράκι που βρήκε η κυβέρνηση για να “βολέψει” και τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Ορκισμένοι οπαδοί του “αντιλαϊκισμού”, ειδικά όταν το βασικό αφήγημα της δεξιάς ήταν το πώς μοίραζε

η κυβέρνηση Παπανδρέου τη δεκαετία του 80 τα ευρωπαϊκά προγράμματα, τώρα ξαφνικά μας λένε να εμπλακούμε σε μια απάτη, με μόνη διαφορά ότι σήμερα αυτό το κάνει η κυβέρνηση Μητσοτάκη και μάλιστα το ομολογούν και οι υπουργοί. Αυτοί που μερικές δεκαετίες πριν είχαν χαλάσει τον κόσμο στο όνομα της νομιμότητας με το σκάνδαλο για το γιουγκοσλάβικο καλαμπόκι και έσερναν στη φυλακή και την κατασυκοφάντηση έναν έντιμο πολιτικό, που βγήκε από την πολιτική φτωχότερος από ό,τι μπήκε και πέθανε όρθιος δουλεύοντας μέχρι τα 93 του ως μαχόμενος δικηγόρος, τώρα μας καλούν μαζικά να τα πάρουμε από την Ε.Ε. !

Τα 140 εκατομμύρια ευρώ κάθονται εδώ και χρόνια στο σχετικό πρόγραμμα του Ε.Σ.Π.Α. και αφού κανένας δεν σκέφτηκε να τα ανασύρει τόσα χρόνια (περιέργως ούτε καν οι εταιρείες - πάροχοι που τις ημέρες αυτές λυσσάνε να μπουν στην αγορά τηλεκατάρτισης) ήρθε η ώρα η κυβέρνηση της πρωταπριλιάς να τα χρησιμοποιήσει για να πετύχει με ένα σμπάρο δύο τρυγόνια. Και τους ελεύθερους επαγγελματίες - επιστήμονες να «αποζημιώσει» χωρίς να διαθέσει χρήματα από τον προϋπολογισμό της και στους κατόχους τηλεκατάρτισης να παράσχει ένα αξιόλογο ποσό οφέλους στις συνθήκες που ζούμε.

Η τηλεκατάρτιση είναι πέρα από τα παραπάνω ο απόλυτος εμπαιγμός της κυβέρνησης απέναντι στους δικηγόρους, που αυτή τη στιγμή δεν μπορούν να δουλέψουν, έχουν πρόβλημα από την πρώτη μέρα να πληρώσουν τρέχοντα έξοδα και λογαριασμούς και η απάντηση είναι «καταρτιστείτε». Γι' αυτό και η θέση των Συλλόγων δεν μπορεί να είναι άλλη παρά η αποζημίωση των 800 ευρώ για όλους εδώ και τώρα και για κάθε χαμένο μήνα.

Ωστόσο, η αδιάψευστη αίσθηση κοροϊδίας δεν είναι από μόνη της ικανή να ανατρέψει την οικονομική ανάγκη και την απόλυτη αίσθηση αβεβαιότητας για το μέλλον που αντιμετωπίζει ο κλάδος αυτός. Ενσυνείδητα, λοιπόν, με την συντριπτική πλειοψηφία των καλουμένων να καταρτιστούν αδιάφορη για το αντικείμενο της κατάρτισης, που άλλωστε στους περισσότερους από τους δέκα τομείς του είναι παντελώς άσχετο με τις ανάγκες της μαχόμενης δικηγορίας, ετοιμάζονται να συμπληρώσουν τα στοιχεία τους για να μπουν στο πρόγραμμα. Δεν τους απαξιώνω ούτε τους κακίζω. Υπό άλλες συνθήκες θα έκανα το ίδιο και εγώ και δεν κρύβω ότι διλημματίστηκα πολύ σοβαρά μέχρι την στιγμή που γράφω το κείμενο αυτό για να το κάνω. Δεν θα πω σε κανέναν «μην πάρεις το 600άρι» ή «γιατί το πήρες» ειδικά απευθυνόμενος σε συναδέλφους που δεν έχουν τα προς το ζην. Απέναντι σε μια κυβέρνηση που έχει σαν ξεκάθαρο στόχο την εξόντωση των αυτοαπασχολούμενων δικηγόρων, κάθε συναδέλφισσα και συναδέλφος μπορεί και πρέπει να αξιοποιήσει κάθε δυνατότητα που τους δίνεται για να επιβιώσουν.

Αισθάνομαι όμως ότι υπάρχει η ανάγκη από κάποια ηχηρά όχι, όπως περιέγραφα παραπάνω, που να εκφράζουν όχι μόνον εκείνον που θα το ορθώσει αλλά και όλο τον κόσμο του «ναι», γιατί είναι ένα ναι που συντάσσεται από το πληκτρολόγιο του, αλλά όχι από την καρδιά του. Ένα όχι που να αποτελεί σημείο αναφοράς για όλο αυτό το ταπεινωμένο «επιστημονικό προλεταριάτο» που για άλλη μία φορά βρίσκεται αντιμέτωπο με τον κίνδυνο του επαγγελματικού τους αφανισμού. Για αυτούς που μπήκαν στην δικηγορία έχοντας τις καλύτερες διαθέσεις να υπηρετήσουν την νομική επιστήμη, τα δικαιώματα και τις ελευθερίες και βρέθηκαν να αντιμετωπίζουν την πολλαπλή της εξόντωση με το ασφαλιστικό, το φορολογικό, την αφαίρεση της επαγγελματικής ύλης, την συνεχή αύξηση του κόστους της δικηγορίας, την ανυπαρξία κατοχύρωσης σχέσεων έμμισθης συνεργασίας μεταξύ δικηγόρων, το ανάχωμα της άσκησης να παραμένει μόνο και μόνο για να διώχνει κόσμο από την δικηγορία και την συνεχή της απαξίωση και υποβάθμιση που οδηγεί μοιραία στην υπαλληλοποίηση και την απαλλοτρίωση του φιλολαϊκού, κοινωνικού και δημοκρατικού χαρακτήρα της.

Για όλους αυτούς που λειδωρήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια ως το κίνημα της γραβάτας, επειδή απήργησαν το 2016 για έξι μήνες αντιστεκόμενοι ηρωικά στον εξοντωτικό ασφαλιστικά νόμο Κατρούγκαλου ξεχνώντας ότι οι περισσότεροι από αυτούς ούτε τα ακριβά πράγματι κοστούμια, που το καθεστώς της αστικής υποκρισίας στα δικαστήρια τους επιβάλλει να φορούν, δεν έχουν κατορθώσει να αγοράσουν με δικά τους χρήματα.

Δεν πλούτισα στα 31 χρόνια της μαχόμενης της δικηγορίας μου. Είναι γνωστό άλλωστε ότι καμιάς εργασίας το αντάλλαγμα δεν είναι ικανό να επιφέρει πλουτισμό, όσο ακριβοπληρωμένη και να είναι. Όταν τα εισοδήματα κάποιου προέρχονται αποκλειστικά και μόνο από την δική του εργασία δεν πλουτίζει. Αλλά να είμαι ακόμα σε θέση να περιφρονήσω το ποσό των 400 ευρώ, για το οποίο η κυβέρνηση μας πετάει σαν το κόκκαλο στο σκυλί και αισθάνομαι την ανάγκη να το κάνω. Να της πω «άντε και.....» Η αξιοπρέπεια αποτελεί εποικοδόμημα συμπεριφοράς που μπορεί να εκδηλώνεται μόνο στη βάση της οικονομικής ανεξαρτησίας. Ας το έχουν αυτά καλά κατά νου όσοι μπαίνουν στη δικηγορία και όχι μόνο. Θα ήθελα πολύ να μπορώ να το εισπράξω και να το διαθέσω σε κάποιους που το έχουν ανάγκη. Αλλά δεν γίνεται χωρίς να συμπράξω στην απάτη. Δεν μπορούμε να θέλουμε πάντα και τον σκύλο χορτάτο και την πίτα σωστή. Μένω στο όχι.

Ένα όχι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που και αυτή την στιγμή της κρίσης οι κυρίαρχες μερίδες των αστικών τάξεων των χωρών τις επιδιώκουν την συνομολόγηση νέων δανείων από τον ESM, δηλαδή ένα νέο κύκλο μνημονιακών δανεισμών και υποχρεώσεων για να μετατρέψουν και αυτήν ακόμα την πανδημική κρίση σε τοκογλυφική τους κερδοσκοπία.

Ένα όχι στην κυβέρνηση της πρωταπριλιάς για τον πολλαπλό της εμπαιγμό στους δικηγόρους. Αφού μας έφαγε τον μισό Μάρτη (τα δικαστήρια είναι κλειστά από 13/3/2020 ενώ από 24/3/2020 έχει απαγορευθεί και η κυκλοφορία στους δρόμους) και δεν λέει κουβέντα για την αποζημίωσή μας για το χρονικό διάστημα αυτό, που το κατάπτε υποσχόμενη απευθείας δια στόματος πρωθυπουργό 800 ευρώ σε κάθε ελεύθερο επαγγελματία και επιστήμονα τον Απρίλιο, το πήρε πίσω μετά από λίγες μέρες και στην θέση του έβαλε το voucher, αντί δηλαδή για μία ελάχιστη οφειλόμενη αποζημίωση αντάλλαγμα εργασίας και μάλιστα εργασίας 100 ωρών, με αντιστοιχία δηλαδή 6 ευρώ για κάθε ώρα απασχόλησης ως αποζημίωση μίας υπηρεσίας που θεωρητικά σύμφωνα με τις ισχύουσες υπουργικές αποφάσεις αμείβεται με 80 ευρώ για κάθε ώρα απασχόλησης και φυσικά καμιά συζήτηση είτε για τον Μάιο - δεν ξέρουμε ακόμα αν τα δικαστήρια θα ανοίξουν - είτε για την υπόλοιπη περίοδο που θα πάει χαμένη, είτε με, είτε χωρίς τυπική λειτουργία των δικαστηρίων το λιγότερο μέχρι τον Σεπτέμβριο.

Ένα όχι στα μαδημένα από τα δομημένα ομόλογα, το PSI και τη διαχρονική λεηλασία των αποθεματικών τους ασφαλιστικά ταμεία, που αντί να είναι σε θέση αυτήν την στιγμή να παρέχουν εδώ και τώρα προνοιακά επιδόματα (γι' αυτό άλλωστε που τα πληρώνουμε τόσα χρόνια), αρκούνται σε μία ψευτοέκπτωση 25% ασφαλιστικών εισφορών ελαχίστων μηνών και κάποια από αυτά δεν την εφαρμόζουν καν, όπως το Ε.Τ.Ε.Α.Ε.Π., που ανήρτησε τις προηγούμενες μέρες ειδοποιητήρια για την εισφορά Φεβρουαρίου 2020 χωρίς καμία έκπτωση.

Ένα όχι απέναντι στους δικηγορικούς συλλόγους, που ακόμα και την κορυφαία στιγμή του εμπαιγμού δεν ένιωσαν την ανάγκη να οργανώσουν μία στοιχειώδη έστω και συμβολική κινητοποίηση διαμαρτυρίας και διεκδίκησης αξιοπρεπών βοηθημάτων και αποζημιώσεων στους δικηγόρους που έχουν ανάγκη.

Ένα ακόμα όχι στους δικηγορικούς συλλόγους, γιατί ακόμα και σήμερα δεν ξέρουν ποιοι δικηγόροι έχουν και ποιοι δεν έχουν ανάγκη, γιατί ποτέ τους δεν έκαναν καμία σοβαρή προσπάθεια συλλογής στοιχείων για να μπορούν να τα επεξεργαστούν στατιστικά, να προσεγγίσουν τις δικηγορικές διαστρωματώσεις και κατηγοριοποιήσεις και να γνωρίζουν ποιοι πραγματικά πρέπει και ποιοι δεν πρέπει να είναι δικαιούχοι και να υπερασπιστούν τους πληβείους της δικηγορίας, αφού φυσικά τους εντοπίσουν..

Και ένα μεγάλο μπράβο σε όσους συνδικαλιστές μέλη Δ.Σ. δικηγορικών συλλόγων πίεσαν και πέτυχαν ολικά ή μερικά την εκταμίευση των διαθεσίμων ποσών από λογαριασμούς αλληλεγγύης δικηγορικών συλλόγων και στην διάθεση τους σε δικηγόρους δικαιούχους. Αναφέρομαι ενδεικτικά στον Δικηγορικό Σύλλογο Ηρακλείου που αποφάσισε την διάθεση 500 ευρώ σε κάθε δικηγόρο και 350 ευρώ σε κάθε ασκούμενο, αλλά και τον Δ.Σ.Α. που θα εκταμιεύσει τα υπάρχοντα 1.057.000 ευρώ για να διαθέσει σε δικαιούχους δικηγόρους και ασκούμενους, έστω και από λίγα.

Η συνεχής υποβάθμιση και απαξίωση του θεσμικού και κοινωνικού ρόλου της δικηγορίας και η διαρκής καταρράκωση των οικονομικών συνθηκών άσκησης της διαμορφώνει ένα ποτάμι αγανάκτησης που χρόνο με τον χρόνο μετατρέπεται σε θάλασσα οργής και όπως λέει και ο ποιητής μία ημέρα οι θάλασσες αυτές θα εκδικηθούν. Ας ελπίσουμε η μέρα αυτή να μην αργήσει.

Αθήνα, 8/4/2020